

daj prištevamo tem duševnim štipendijatom častitljive Almae matris Lipsiensis tudi najmlajšega našega docenta. Doseženi znanstveni uspeh bodi zlasti požrtvovalnemu mentorju, prof. Koschakerju, zadoščenje za neutrudno, naravnost prijateljsko pomoč, ki jo je posvečal našemu mlademu učenjaku in njegovemu delu!

Književna poročila.

Dr. Ilija M. Jelić: *O brakolomstvu s teoriskog i praktičkog gledišta. Razprava iz krivičnog prava i pravne politike sa naročitom osvrtom na srpsko običajno pravo. Izdav. Knjižarnica Rajković i Čuković, Beograd. L. 1928. Str. 88.*

Pisatelj je sam navedel na platnicah svojega, tu oznanjenega dela poleg dveh netiskanih razprav še nič manj nego devetero tiskanih razprav in člankov izza časa, ko je prva izmed netiskanih razprav dobila svetosavsko nagrado za leto 1922. To znači, da je pisatelj še mlad, a plodovit. Bavi se s kazensko pravnimi problemi, rad pa se ozira tudi na pravne razmere v svoji ožji domovini Črni gori. Tudi v predležeči razpravi je mnogo govora o pravnih običajih v Črni gori. To je tudi njena najzanimivejša stran. Precej kritičnega duha kaže prvi del razprave, ki govori o pojmu in sestavinah «brakolomstva»; samo vprašati treba, ali se je spričo ustaljene prakse in spričo bližine edinstvenega kazenskega zakonika, ki ureja delikt prešestva zakoncev na drugačni podlagi, kakor sedaj veljavni srbski kazenski zakon, ves trud v tem pogledu resnično izplačal? Drugi del «o brakolomstvu s pravno političnega stališča» zadošča za nekakšno splošno informacijo o kriminalnopolitičnih možnostih ureditve vprašanja prešestva zakoncev. Za razširjenje obzorja glede teh problemov bi bilo pač priporočati studij Ungerjevega, sicer zastarelega ali še vedno fundamentalnega dela «Die Ehe in ihrer welt-historischen Bedeutung» (iz l. 1850.) in pa specialni monografiji Cohna: «Das Problem der Bestrafung des Ehebruches» (iz l. 1916.) ter Löwenteina: «Die Bekämpfung des Konkubinales in der Rechtsentwicklung» (iz l. 1919.). Če koncem koncev Jelić zahteva, da treba za dopustnost tožbe radi prešestva staviti kriminalnopolitični pogoj razvedbe braka, da bi pa država morala uradno preganjati prešestnika, gre predaleč: Moderni osnutki kazenskega zakona, kot češkoslovaški (§ 245), avstrijski (§ 312) in najnovejši italijanski (§ 559), imajo vsi določbo, da je taka obtožba — zasebna. Ako torej tudi naš projekt v § 287 stoji na istem stališču glede prvonavedenega pogoja Jelićevega in zahteva za kaznivost razvedbo ali ločitev zakona od mize in postelje, a označa

obtožbo kot zasebno, potem mu pač ne moremo očitati nepravilnega, nemodernega pojmovanja v stvari.

Glede tehničnega aparata bi bilo treba pri navajanju črnogorskega in drugega srbskega običajnega prava poleg pokrajine, kjer tako pravo živi, izvajati še druge pobližje kritične podrobnosti o konkretnih prilikah, v katerih se je eksistenca tega prava uživotvorila in v katerih odnošajih se nahaja še danes k pozitivnemu pravu. Če tega ni, znanstvena vrednost gole konstatacije običaja ni velika. V kritičnem aparatu pod črto in nad njo motijo tiskovni pogrški (n. pr. takoj na str. 9. «cum eiaculatio seminis»), pa tudi neki nepopolni citati. Pod črto (na str. 22.) pravi Jelič, da so stari, bogati Rimljani, ker niso cenili devištva, prepuščali defloracijo svojih soprog svojim sužnjem. Takšna splošna trditev bi pač zahtevala kritične premočitve citata, ki ga pa iz Jeličeve razprave niti ne moremo določno spoznati. Kolikor smo namreč poučeni, resni znanstveniki novejšega časa take trditve v taki splošnosti nikjer niso objavili.

Dr. Metod Dolenc.

J. Périch: Rapport sur la Protection legale des non — coupables. Paris, Edition Godde, 1927. Str. 19.

Plodoviti beograjski vseučiliški profesor Živojin Perić je napisal poročilo za zborovanje Société Générale des Prisons et de législation criminelle (dne 26. junija 1926.) o zakoniti zaščiti nekričev, priobčil pa ga je v glasilu tega društva (Revue pénitentiaire et de droit pénal) številki 5 — 12. l. 1926. s posebnimi mnogobrojnimi in obširnimi opombami, ki so bile sestavljene šele po navedenem zborovanju. V bistvu se znači glavni tekst poročila za primerjalno studijo osobito med francoskimi in srbskimi določbami v prid zaščite nekričnih obdolženih oseb, pri kateri so prednosti srbskega kazenskega postopnika, ki je nastal po Hye-Gluzneckovem za avstrijske dežele veljavnim zakonom (l. 1853.), preveč podčrtane. Obregovanje ob prosto sodniško oceno dokazov ne bo želo priznanja pri internacionalno orientiranih kriminalistih. Istega miselnega izvora je pač tudi hvaljenje določbe, da treba za izrek kazni smrti soglasnosti sodnikov.

Kar se pa tiče opomb, ki so pridodane pod črto, mislimo, da bi bilo prav, ako bi jih bil pisatelj dal pregledati vsaj v tistem delu, ki se tiče v prečanskih delih naše kraljevine še veljavnega kazenskega pravnega reda. Ni n. pr. namreč točno, da po avstr. k. pr. r. preiskovalni zapor, ki ga ni namenjavati z détention préventive, ne sme trajati nad 2 meseca; to velja le za preiskovalni zapor radi koluzijske nevarnosti, pa le kot pravilo, ker se sme podaljšati do 3 mesecev; za vse druge razloge preiskovalnega zapora pa omejitve trajanja preiskave na določeno dobo ni. Samo na nerazumevanju kazensko pravnega reda glede habeas corpus določb se je mogla vriniti pisateljeva trditev, da je bil sistem, podoben angleškemu in nemškemu, ki garantira osebno svobodo pri priprtju, v prečanskih provincah uveden šele z ustavo. Narobe, ustava je garancije, da odloči sodišče o usodi zaprtega, glede rokov poslabšala, a odločitev sodišča, preiskovalnega sodnika kakor tudi svetovalstvene zbornice niso

nič definitivnega. Za vsako izpremembo v dejanskem položaju preiskave dopuščajo pritožbo na svetovalstveno zbornico, oziroma celo na višje deželno sodišče. Tudi primera glede možnosti smrtne obsodbe med srbskimi in prečanskimi zakonskimi določbami (Slovenija, Dalmacija, Hrvaška in Bosna) ni točna: po srbskem pravu je odločilna doba 21., po prečanskem 20. leto; to bi bilo treba omeniti, če se trdi, da po avstrijskem sistemu ni bilo mogoče Gavrila Principa radi umora prestolonaslednika in njegove soproge obsoditi na smrt. Lapsus calami je poziv za «srbsko» pravo na «loi Yougoslave du 2-VIII-1921 sur la Protection d l'Etat», ker velja ta poziv istotako za vse druge pokrajine; kazalo pa bi bilo tu izrečno pristaviti, da ta zakon ustanavlja izjemoma že dobo 18 let za tisto, od katere dalje se že sme smrtna obsodba izreči. Ni prav, da se sklicuje pisatelj samo mimogrede s citatom nekega pisatelja (čigar ime tudi ni prav zapisano — Azzymuski namesto Krzymuski —, kar bo tiskovna napaka) o zakonu z dne 16. maja 1892. glede odškodovanja za nedolžno prestano kazen na prostosti, dočim veljata v Sloveniji in Dalmaciji danes zakon o nedolžno prestani kazni na prostosti z dne 21. marca 1918. in zakon z dne 18. avgusta 1918., slednji tudi glede nedolžno prestanega zavarovalnega in preiskovalnega zapora. Čudno se nam slednjič zdi, da se citira neki člančič iz dunajske Arbeiter-Zeitung (od 12. januarja 1927.) o zaščiti zoper preiskovalni zapor, kar na dveh mestih, vsa ostala bogata literatura, hrvaška in slovenska, seveda tudi nemška, pa ni upoštevana.

Brez dvoma je imel pisatelj najboljše, in kakor vidimo iz končnega stavka njegove razprave, ki izraža hrepenenje po «chemin d' amour pour autrui indiqué par Jésus», tudi najblažje namene. Žal, da snovi glede prečanskega prava (vojvodinsko je docela izostalo) ni tako temeljito predelal, da bi bil podal namenu ustrezno popolnoma pravilno sliko. Samoobsebi umevno pa je, da temeljno idejo pisatelja, ki stremi za čim najpopolnejšo zaščito osebne prostosti, popolnoma odobravamo.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Rudolf Andrejka: Društveno pravo v Sloveniji; Ljubljana, 1928.; Samozaložba. 8° VII + 238 str.

Slovenska književnost na polju upravnega prava ni zelo bogata. Imamo sicer lepe razprave v «Slovenskem Pravniku», «Času», «Občinski Upravi», «Samoupravi», toda v knjižni ali brošurni obliki izdanih del je — razven historičnih — malo. Iz novejšega časa moremo navesti samo dr. Bogumil Senekovičovo «Obrtno pravo in delavsko zavarovanje» in dr. Henrik Steskovo brošuro «O javni upravi» (l. 1925.). Njima se je sedaj pridružilo Dr. Andrejkovo «Društveno pravo v Sloveniji», ki je, kakor avtor sam v predgovoru pravi, prvi poskus sistematskega predelovanja našega pozitivnega društvenega prava.

Ta v lepi slovenščini spisana monografija se deli v tri glavne oddelke: I. Bistvo društva; II. Življenje društva; III. Prenehanje društva. Temu sledijo v duhu svobode udruževanja sestavljena avtorjeva priporočila, kako bi se naj društveni zakon preosnoval. Dodan je v modernem pre-

vodu tekst od upravnih oblastev v Sloveniji uporabljanega društvenega zakona iz l. 1867., društveni patent iz l. 1852., ki je še danes na Hrvatskem glavno društveno pravo, za Srbijo veljavni zakon «o javnim zborovima i udruženjima» iz l. 1891. (v srbskem originalu) in pa načrt društvenega in zborovalnega zakona za vso našo državo, ki ga je predložila pokrajinska uprava za Slovenijo l. 1923. ministru notranjih del in ki se po mojem mnenju odlikuje po precizni dikciji (zlasti definiciji «društva» v § 1. in «zborovanja» v § 17. se mi zdita posrečeni).

V prvem delu (bistvo društva) razpravlja avtor najprvo o pojmu društva, izhajajoč iz psihičnih komponent fenomena združevanja. V zgodovinskem razvoju namenov združevanja se pripadnost poedincev k društvu loči v imperativno in fakultativno. Pri imperativni pripadnosti (n. pr. državi) se uveljavljajo norme javnega prava, pri fakultativni, koje temelj je svobodna volja, pa norme privatnega prava. Samo na tej svobodni podlagi osnovane združitve imenujemo društva; njih znaki so: 1. prostovoljnost; 2. določen trajen namen; 3. določna organizacija izražena v pravilih. Nato prehaja avtor na «razvojne smeri društvenega prava», najprej za Slovenijo, kjer je bil koncesijski sistem absolutističnega društvenega patenta iz l. 1852. odpravljen z društvenim zakonom iz l. 1867., produktom liberalne dobe; v tej zvezi je tudi podan historijat predpisov izdanih že v jugoslovenski državi, med njimi sem spadajoče manjšinsko-pravne norme senžermenske pogodbe. Pripomniti moramo, da veljava avstrijskega zakona iz l. 1867. za Slovenijo ni nepobitno dokazana; odločilno se nam zdi, da je smatrala sedaj kot zakon veljajoča ministrska uredba iz l. 1919. naredbe dež. vlade z dne 25. novembra 1918. za veljavno izdane; sicer jih ne bi bila «začasno» razveljavila. Z njima pa je bil avstr. zakon iz l. 1867. razveljavljen, ki ni mogel več «oživeti» z odpravo navedenih naredb. V rezultatu soglaša s tem nazorjem rešenje stola sedmorice v Zagrebu z dne 24. I. 1927. (gl. prilogo «Slovenskega Pravnika» 1928., št. 3 — 4.) Poleg navedbe pravkar omenjenega poglavitno v Hrvatski veljavnega avstr. društvenega patenta iz l. 1852. in v prej ogrskih delih naše države veljavnih predpisov je na kratko karakteriziran zelo svobodni srbski društveni zakon iz leta 1891. V nadaljnjem poglavju so obdelane subjektivne omejitve pravice združevanja, in to zlasti glede inozemcev, nedoletnikov (sem spada tudi «akademsko dijaštvo», za katero pa veljajo po mojem mnenju, vsaj v teritorialnem obsegu univerzitetnih oblastev, samo univerzitetni zakon in njega izvršujoče uredbe, ne pa določbe splošnega društvenega zakona), potem vojakov, državnih uslužbencev in gasilcev. Avtor našteva združitve, ki so izvzete iz splošnega društvenega zakona, n. pr. duhovniški redi, obrtne zadruge, in konča ta oddelek z razlaganjem pravnega položaja «tajnih društev». — V drugem delu «življenje društva» podaja avtor izčrpno analizo ustroja društva po zakonu iz l. 1867. in pojasnjuje s točno dogmatsko eksegezo tega zakona posamezna iz društvenega ustroja izvirajoča pravna razmerja. Z isto metodo pravnega razlaganja so v nadaljnjih poglavjih obdelani tisle predmeti: ustanovitev

društva, preosnova društva, podružnice in društvene zveze (tu bi se mogoče dale dognati neke interesantne paralele z državnimi zvezami in s pojmom zvezne države), javnopravne dolžnosti društev, društvena zborovanja. — Tretji del «prenehanje društva» nas poučuje o načinu in o pravnih posledicah «prostovoljnega razida» in «oblastvenega razpusta»; v tej zvezi je zanimivo razlikovanje med «prekoračenjem statutarnega področja» in «kršenjem pravil».

Knjiga, ki je v nji avtor sistematsko predelal vse v Sloveniji za društveno pravo veljavne norme, pri tem se pa oziral tudi na druge dele naše države, je pisana v pravniško-pregnantnem in vendar lahko umljivo slogu; njeno uporabo olajša obsežen register. Ker je društveno življenje pri nas zelo razvito in se vedno bolj razvija, ustreza ta v lični opremi izdana knjiga, zlasti dokler se smatra zakon iz l. 1867. za veljaven, obči praktični potrebi in jo zato priporočam vsakomur, ki se zanima za naše društveno pravo.

Dr. Leonid Pitamic.

Dr. Emil Hofmannsthal: Das österreichische Bankhaftungsgesetz und die Bankgewerbekonzessionsbestimmungen. Manzsche Verlags- und Universitäts-Buchhandlung, Dunaj 1928. 76 str. Cena?

Kakor Češkoslovaška je tudi Avstrija bila vsled povojnih pojavov v bankarstvu prisiljena, da izda poseben zakon o odgovornosti bank. Neposredni povod je bil v Avstriji polom špekulacije s francoskim francoskim, ki je povzročil veliko število stečajev in likvidacij, uničil brezbrojne eksistence in odkril neprevidno, lahkoumno ali celo zločinsko poslovanje mnogih denarnih zavodov, ali, boljše rečeno, njihovih vodij in nameščencev.

Zvezni zakon z dne 29. julija 1924., zvezni zakonik št. 284., o zasebno-pravni odgovornosti načelstva bančnih delniških družb ima vsled načina in vzroka svojega postanka mnogo hib, katere pisatelj pravilno naglašja, vendar pa je vsaj poskusil preprečiti nesolidno poslovanje bank in tudi drugih delniških družb, kajti velik del propisov ne velja samo za banke nego za vse vrste delniških družb. Pri nas smo doživeli slične pojave, dasi ne v tolikem obsegu kakor v Avstriji, in že dolgo se govori o zaščiti vlagatev, odgovornosti organov delniških družb, o bančnem zakonu itd., do vidnih uspehov pa še ni prišlo, in skoro se mi vidi, da danes niti ni več prave potrebe za takojšen poseben zakon, ki bi, ako se ne izdela prav posebno previdno, lahko več škodil nego koristil. Danes mi slim, da je že skoro boljše, da čakamo novi trgovinski zakonik, ki bo posebne propise o odgovornosti organov delniških družb in pač tudi o zaščiti vlagateljev lahko obdelal organski in v skladnosti z drugimi propisi našega civilnega prava. Vsekako bo treba pri ureditvi te snovi ozirati se tudi na avstrijski zakon, ne kot vzor, kar ni, nego bolj kot vzorec, v pozitivnem in negativnem smislu, in tu bo dobro služil pregledno urejeni, kritični Hofmannsthalov komentarček.

Eno pisateljevo misel naj podčrtam prav posebno: Že v referatu o odgovornosti organov delniških družb (za pravniški kongres v Sarajevu) sem naglasil, da delničarji in upniki delniških družb tudi po naših starih

zakonih nikakor niso brez zaščite, ako se ti zakoni pravilno uporabljajo, v prvem redu po strankah, v drugem redu po sodiščih. Izkušeni praktik dr. Hofmannsthal potrjuje to mnenje, češ, novih primerov odgovornosti zakon o odgovornosti bank sploh skoro ne uvaja, vse, kar je v njem naštetu posebej in izrečno, je bilo povod za odgovornost že prej, novi zakon samo poudarja nekatere posebno tipične primere namernih in nemarnih zlorab. To niti ne more biti drugače, ker tudi po novem zakonu člani načelstva odgovarjajo, kakor že prej, samo za namerna in za dejanja iz malomarnosti, ne pa za goli izid. Na to bo treba misliti, ko se bo stvar obravnavala pri nas, s tem pa nočem reči, da je demonstrativno naštevanje primerov odgovornosti nepotrebno; tako se vendar opozarjajo prizadete osebe in sodišča, kaj smatra zakon na vsak način vsaj za malomarnost.

Knjižica zasluži, da jo prečitajo naši praktiki, pravniki in bančniki.

Dr. Milan Škerlj.

Dr. Georg Petschek: Rechtsfälle aus dem Zivilprozessrecht. Založil Moric Perles, Dunaj in Lipsko, 1928., 176 strani. Cena?

Redni profesor na dunajskem vseučilišču dr. G. Petschek je začel v zvezi z drugimi dunajskimi učitelji prava izdajati zbirko «Pravnih primerov za dijake in pripravnike pravniških poklicev». Zbirka naj obsega pet zvezkov pravnih primerov, in sicer I. zvezek primere iz državlanskega prava (5 oddelkov: stvarno, obligacijsko, službeno, obiteljsko, dedno pravo); II. zvezek v 4 oddelkih, primere iz trgovinskega, meničnega in čekovnega, zavarovalnega prava in iz prava zaščite industrijske svojine; III. zvezek, v dveh oddelkih, primere iz civilnega pravnega in iz nespornega postopanja; IV. zvezek, primere iz kazenskega prava in kazenskega sodnega postopanja; V. zvezek v 3 oddelkih, primere iz ustavnega, upravnega in mednarodnega prava. Dosedaj je izšel zgoraj navedeni zvezek, ki obsega 265 primerov iz civilnega procesa v ožjem smislu, izvršilnega, konkurznega in poravnalnega reda. Namen zbirke je v predgovoru označen; služi naj akademskemu učitelju za predavanja in seminarsko delo, vodi tečajev za sodniške in odvetniške pripravnike naj olajšuje dajanje primernih nalog, že bolj izobraženemu pravniku naj pomaga, da poglobi svoje pravno znanje. Pri tem poudarja izdajatelj izrečno, da se obrača tudi do interesiranih krogov v «nasledstvenih» državah, katerih procesno pravo je z večine še enako bivšemu in sedanjemu avstrijskemu pravu.

Primeri so vzeti večinoma iz prakse in izbrani, kakor izdajatelj pravilno naglaša, tako, da redno vsebujejo več nego eno pravno vprašanje. Zlasti je mnogo primerov takih, ki združujejo vprašanje iz pravnega in izvršilnega, stečajnega in pravnega ali izvršilnega postopanja, često vsebujejo tudi, dasi v drugem redu, vprašanja materialnega prava, bodisi občnega državlanskega, bodisi trgovinskega itd., ali vsaj dajejo priliko, pobaviti se tudi s takimi vprašanji. Za ta del treba reči, da je zbirka sestavljena jako spretno in da bo po mojem prepričanju lahko dobro služila v akademskem pouku in v praktičnih tečajih in tudi pri nas, ne samo sedaj, nego več ali manj tudi po izenačenju naših procesnih zako-

nov, ki bodo vsaj v bistvu vsebovali naše sedanje procesno pravo. Na polju javnega prava v ožjem smislu pa zbirka pri nas pač ne bo tako porabna. — Nekoliko drugačna bo stvar za pravnika začetnika, ki bo hotel na podstavi te zbirke poglobiti svoje pravno znanje. Dober del primerov je, kakor izdajatelj sam naglaša, dokaj težkih, izdajatelj pa ne daje nikakršne pomoči, nego prepušča rešitev povsem lastnemu delu in razmišljanju. Ravno zato, da reševanje ne bi bilo prelahko, je izdajatelj celo nalašč opustil vsak sistem v razporeditvi primerov in zato, pravi, seveda tudi ne sme dati «ključa». Bojim se, da prof. Petschek od samouka zahteva in pričakuje preveč. Prav ima sicer po mojem mnenju, da ne daje naravnost «ključa», toda vsaj pri težjih primerih bi bilo morda vendarle dobro, ko bi bil citiral odločilne paragrafe zakonov, ki govore za eno ali drugo rešitev. Mislím, da bi bilo delo s tem, vsaj za samouka, znatno pridobilo. Ene strani svojega dela pa izdajatelj ne naglaša, dasi menim, da je ravno ta stran vredna posebnega poudarka, namreč, da se bo dijak ali pripravnik po teh in takih silno kratko in točno podanih primerih lažje privadil, iz čisto na videz jako zamotanega pravnega gradiva izluščiti in predočiti si jedro, bistveno točko celega vprašanja.

Imena avtorjev, ki pripravljajo druge snopiče (n. pr. Klang, Em. Adler, Pisko, Pollak, Alb. Ehrenzweig, Kelsen, Merkl, Verdross) jamčijo za to, da smemo nadaljevanje dela pričakovati z velikim zanimanjem.

Dr. Milan Škerlj.

Dr. Friedrich Schaffstein: Die Behandlung der Schuldarten im ausländischen Strafrecht seit 1908. (Strafrechtliche Abhandlungen. Heft 232). Breslau, 1928, Schlettersche Buchhandlung. Str. 73.

Nemška temeljitost odseva iz tega dela. Ona nam kaže presenetljivo pestrost pojmovanja naklepa, nemarnosti in pa stvarne ter pravne zmote v trinajsterih državah, bodisi de lege lata, bodisi ferenda. Med temi državami se nahaja tudi naša, ki pa se upošteva samo de lege ferenda. Knjiga je sicer izdana l. 1928, pa je brez dvoma priromala iz rok pisatelja v založnikove že sredi l. 1926. Kajti za «Jugoslavijo» je bil uporabljen kot edini vir moja razprava v Zeitschrift der gesamten Strafrechtw. iz l. 1923, ne pa več n. pr. moja razprava: «Strafrechtliches aus Jugoslawien» (izšla novembra 1926 v Zeitschrift für osteurop. Recht). Tudi sicer ni citirano nobeno delo iz časa po l. 1926. Ipak bo to delo za teoretično razglabljanje o označenih pojmih od velike koristi. V поблиže navajanje in kritiko vsebine knjige se seveda ne moremo spuščati. Omeniti pa hočemo to, da pisatelj smatra definicijo dolusa eventualis v obliki, kot jo dajeta avstrijski in jugoslovenski načrt za reformirani kazenskoopravni zakon, za naj-

Dr. Metod Dolenc.

Bežek-Regally: Občni državljanski zakonik v besedilu treh delnih novel. Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1928. Str. XV + 466. Cena 150 Din.

Ako napravimo danes, v desetem letu naše državne samoosvojitve, bilanco o izdajah slovenskih prevodov velikih judičelnih zakonov, pokaže se nam tale slika: imamo samo pred novim letom 1928. izdani prevod občnega državljanskega zakonika, dočim prvih šest zvezkov «Pravnikove

zbirke zakonov», obsegajočih kazensko, materialno in procesno pravo ter civilno sporno kakor tudi nesporno postopanje, že davno ni dobiti več v knjigotržtvu. (Sedmi zvezek, Državni osnovni zakoni, je izgubil ob izpremenjenih državnih razmerah skoraj ves pomen.) To stanje je tem manj razveseljivo, ker smo dobili v tem času slovensko pravniško fakulteto in bi se že zaradi tega morali tudi na tem polju postaviti na lastne noge. Če temu ni tako, kakor bi bilo želeti, ni iskati krivde samo v pravništvu, saj bi se med tem gotovo našli delavci, da bi le pričakovali tudi delu primerne odziva. Zato so dolžni vsi naši pravniki veliko zahvalo dv. sv. Bežku, da je na seji Pravnikovega odbora dne 26. februarja 1925. sprejel poziv, naj on dokonča po umrlem podpredsedniku Regallyju započeti prevod občnega državljskega zakonika. Potreba po tem najvažnejšem zakonu je bila tolikšna, da je kazalo, izdati prevod čim prej. Zato se ne strinjam s tistimi, ki vidijo v tem izdanju nepopolnost, češ da prevod ni opremljen ne z judikati najvišjega sodišča, ne s postranskimi zakoni. Prevajanje teh zakonov bi zahtevalo najmanj toliko časa, kakor za zakon sam, a odločbe bi bilo treba prirejati povsem samostojno, ker pri teh ne gre za prevod kakšne nemške izdaje. Neizbežna nujsnost je narekovala takšno izdanje, pri čemer je pomisliti še to, da vesten pravnik itak ne bo mogel pogrešati z odločbami opremljene nemške izdaje, ker je nemški tekst še vedno avtentičen. Zato se je sklenilo, da se izdaj zakon sam, to pa tudi s starimi določbami, izpremenjenimi po treh delnih novelah, kajti v praksi je v veliki večini po teh določbah še vedno segati.

Ne prikrivam si, da je prevod na nekaterih mestih netočen; vsaj deloma gredo te netočnosti tudi na rovaš izreku «quot capita tot sententiae». Vobče pa je prevod dober, in sicer prav zelo dober. Čita se gladko, jezik je razumljiv, lep in kaže, da je opravila to delo oseba, ki je od leta 1922. tudi čuvar čistoče našega jezika v Slovenskem Pravniku. Terminologija prevoda se krije z ono našega pravniškega glasila. Upam, da Bežekov trud ni bil zastonj in da bo znatno pripomogel zopet k enotnejšemu pravniškemu izražanju, ki je po vojni slabše, kot kdaj prej. Zato pa naj vzame knjigo v roke vsak pravnik, zlasti pa pravniški naraščaj, ki si bo po tem prevodu pridobil trdno podlago za izražanje v svojem materinskem jeziku, v katerem mu primanjkuje še toliko drugih potrebnih knjig.

Dr. Rudolf Sajovic.

Nekaj kritičnih opazk k Regally-Bežkovi izdaji o. d. z. Epohalno delo, ki smo ga dobili s to izdajo, je po predgovoru namenjeno praksi in učencem se naraščaju. Dosežena je s tem enotnost v izražanju in citiranju in upamo tudi točnost. Žal, da delo ni popolno. Praksa potrebuje poleg teksta tudi nagle orientacije po judikaturi. Ako so «težke založniške razmere» dopustile po skoro štirinajstletni starosti novel pač že nepotrebno staro besedilo teksta, bi mogle še povrhu ali mesto njega dopustiti navedbe judikature. Po večini so stare avstrijske odločbe še vedno pomembne, novih pa je obilica v Pravniku, Themisi, Mjesečniku,

Trgovskem listu. Te pač ne zastarajo tako hitro, kakor poide ena izdaja, čeprav pri nas. Pomanjkanje citatov odločb je za prakso težek nedostatek.

Za prakso in nauk je še težja luknja, da ni, če že ne besedila, vsaj citatov določil (vsaj jugoslovanskih) stranskih zakonov, ki znatno modifizirajo veljavnost o. d. z. za česte pravne slučaje. Pri § 365. citat čl. 53. zak. o proračunskih dvanajstinah. Ur. l. 79/25 o razlastitvi zaradi postavljanja in vzdrževanja elektrovodov; pri § 879, citat čl. 39. in 35. zak. o zavarovanju delavcev, Ur. l. 62/22 o relativni ničnosti pogodb zoper čl. 35. cit. zak.; pri §§ 448., 1392. citat čl. 60. invalidskega zakona, Ur. l. 110/25 o prepovedi zastavitve in prenosa invalidnine; pri § 891. citat § 40. zak. o zav. delavcev o legalnem solid. jamstvu soproge in soudeleženih za prispevke po tem zakonu; k 17. poglavju citat, čl. 43. zak. o proračunskih dvanajstinah, 1923. Ur. l. 65/23 o pooblastitvi min. sveta, za razširjenje t. 4. a), § 471. zak. o sod. post. od 20. XII. 1859. glede prepovedi odsvojitve določene imovine poljedelcev; k istim čl. § 51. zak. o proračunskih dvanajstinah. Ur. l. 113/25 o nedopustnosti tožbenega izterjevanja določenih dolgov med našimi in avstrijskimi prebivalci. Prav tako bi bile potrebne takšne opozoritve pri §§ 999., 1487. in pri poglavjih 24., 30., 40. Navedene in še druge opozoritve bi ne obremenile stroškov, a znatno dvignile porabnost zakonika v praksi in nauku.

Velik nedostatek pa je napaka pri § 1154. b), ki je v celoti, tudi v II. odstavku preveden po noveliranem tekstu. Toda čl. 109. fin. zak. za leto 1922/23, Ur. l. 105/22 je drugi odstavek § 1154. b) spremenil in namesto njega postavil sledeče besedilo: «Zneske, ki jih prejema nameščenev v času, ko je zadržan, in sicer na podstavi javnopravnega zavarovanja, sme delodajalec v celoti odtegniti od plače.» Druga izdaja bo morala vse popraviti in morda tudi jezikovne in slogovne netočnosti, ki jih pa more najti prav minuciozna preiskava. **Dr. Makso Šnuderl.**

Franjo Kisel: Zakon o sudskom postupku u građanskim parnicima na teritoriji apelacionog suda u Novom Sadu (zakonski članak I: 1911). Senta 1927. Str. 526. Cena 150 Din broš., 180 Din vez.

Delo se označa kot prvo, ki obravnava v srbohrvatskem jeziku sporno postopanje temeljem ogrskega civilnopravnega reda, in sicer v obliki komentarja. Uporabljene so tudi odločbe kasacijskega sodišča v Novem Sadu. Knjiga je zato brezdvomno velike važnosti in koristi ne samo pravnikom ondotnih pokrajin, marveč tudi našim, zlasti odvetnikom, ki morajo zastopati tukajšnje kliente pred vojvodinskimi sodišči. Porabno dela knjigo, ki obsega na kraju tudi odvetniško tarifo in izvleček iz taksnega zakona, pregledna tabela odgovarjajočih določb avstrijskega in ogrskega c. pr. r.

Dodatek Spomenici Trećeg Kongresa pravnika Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u Sarajevu. Sarajevo 1928. Str. 96.

Kot dodatek h knjigi referatov, održanih na sarajevskem pravniškem kongresu izšla je gornja knjiga, ki jo je uredil dr. Josip Vesel. Dodatek obsega referate dr. Nedeljkovića, dr. Vranića in dr. Lunačeka, ki v Spomenici niso bili natisnjeni, dalje pa tudi vse priprave za sarajevski

kongres in potek zborovanja samega. Člani kongresa so dobili knjigo po pošti. Priporočamo pa dodatek zaradi aktualne vsebine tudi nečlanom, ki jo morejo dobiti pri svojem pravniškem društvu za malenkostno ceno 15 Din.

Dr. Otmar Pirkmajer: Novim putem u našoj unutrašnjoj upravi. Preštampano iz Policije. Beograd 1928. Str. 21.

Dr. Janko Hacin: O krizi poljoprivrednog kredita. Preštampano iz «Trgovinskog Glasnika». Beograd. 1928. Str. 48.

Pravni vestnik, št. 10, 11 in 12 Pravnega vestnika imajo naslednjo vsebino: 1.) Notranji ustroj avtonomnih mestnih občin vzhodne Istre po kastavškem, veprinaškem in moščeniškem statutu (Ciril Mikuž). 2.) O pravu udruževanja i sastajanja uopće te osobito obzirom na nove odredbe zakona javne sigurnosti (dr. Rajko Šestan). 3. Vloga družb z o. z. v slovenskem gospodarstvu (Albin Igr). 4.) O odgovornosti in soodgovornosti v sindikalnih sporih (dr. France Goršič). 5.) Nekaj pripomb k terminologiji slovenskega knjigovodstva (dr. France Goršič). 6.) Nove knjige.

Razne vesti.

V Ljubljani, meseca junija 1928.

Krcnika društva »Pravnik«. Društveni odbor, izvoljen na glavni skupščini dne 3. februarja 1928, se je konstituiral, kakor prejšnje leto: načelnik dr. Majaron, njegov namestnik dv. sv. Bežek, tajnik dr. Sajovic, blagajnik dr. Rutar. — Na društvenih sestankih so predavali: 1.) dne 22. februarja g. univ. prof. dr. Milan Škerlj: »Nekaj poglavij iz delniškega prava po poljskem osnutku delniškega zakona«; 2.) dne 29. februarja g. univ. prof. dr. Aleksander Bilimović: »Proučavanje konjunktur in gospodarska prognoza«; 3.) dne 21. marca g. ravnatelj dr. Ludovik Böhm: »Sodobne struje prebivalstvene politike« in 4.) dne 28. marca g. univ. prof. Aleksander Malec: »Pogoji nevračunljivosti v načrtu za edinstveni kazenski zakonik«. — Dne 21. aprila je priredil odbor ogled ljubljanske klavnice. Ogleda se je udeležilo veliko število članov, ki so z zanimanjem opazovali moderne naprave, ki jih je pojasnjeval klavnični ravnatelj g. Pestotnik. — Dne 3. junija je priredilo društvo vrlo uspel izlet v Logatec in na Vrhniko. Izletniki so izrazili željo, naj bi se takšni izleti prirejali še večkrat. — V spomin častnega članstva je poklonilo društvo svojemu načelniku dr. Majaronu plaketo, ki jo je umetniško izvršil kipar Lojze Dolinar. Plaketo sta častnemu članu izročila dne 2. junija odbornika gg. dr. Dolenc in dr. Graselli.

Osebne vesti. Imenovani so: dr. Ivan Vuk za svetnika pri stolu sedmorce odd. B v Zagrebu, pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani dr. Vladimir Golia za podpredsednika, dr. Josip Kavčič in dr. Erik